

Elecciones en la distancia

Diego Rojas va néixer a Cajamarca, al Perú, el 1964. Fa un any que viu a Barcelona i, a pesar de ser veterinari, fins ara ha treballat en una empresa de seguretat. “Veig les eleccions al Perú amb molta preocupació –diu Rojas–, perquè hi ha candidats com Alan García, que va fer molt mal al país fa uns anys, i Ollanta Humala, que té una trajectòria militar en la línia del president veneçolà Hugo Chávez.” A parer de Rojas, aquestes eleccions són crucials perquè, segons diu, Humala desorienta la gent amb un discurs contrari a la inversió estrangera. “La societat avança, evoluciona, i aquesta ideologia antisistema, antidemocràtica i antiamericana com la que pregona

Els peruans, fins i tot a l'estranger, tenen obligat anar a votar. Per aquest motiu, des de lluny, el procés d'elecció presidencial es viu intensament.

Humala ja no s'adiu a la realitat del país.” Atur, pobresa, corrupció, manca d'educació i de millor sanitat són, segons Rojas, els problemes principals que afecten el Perú. “Ara els peruans

tenim l'oportunitat de votar una dona, honesta i ferma. Crec que el candidat que podria solucionar aquests problemes és Lourdes Flores, d'Unidad Nacional.” Diego Rojas opina que la presència de multinacionals al país és positiva perquè, segons ell, generen llocs de treball i benestar. “Les portes del país no es poden tancar a les inversions i a la tecnologia”, diu. Tot i així, no veu malament la recuperació de la cultura indígena. “Els indígenes al Perú han estat molt maltractats. L'Imperi Inca va ser un gran exemple de bon funcionament i el respecte pels avantpassats és molt important.” Diego Rojas va venir a Catalunya amb expectatives de superació professional; després d'un any vivint a Barcelona es queixa que les empreses el fan treballar més hores del compte, per pocs diners, i que no pot dedicar el temps suficient a la família i a la vida social. El requisit de conèixer el català, segons ell, ha estat un obstacle per trobar feina. “Respecto molt la cultura catalana; sóc conscient que he d'integrar-me. Però crec que tot això hauria de ser més flexible, més comprensiu. En la meua ciutat natal, Cajamarca, es parla el quítxua. Jo no el parlo, però m'agradaria que es recuperés aquesta cultura, com passa aquí amb la catalana. M'emociona veure com s'intenta recuperar els valors, els costums, i m'agradaria que això es fes també al Perú.”

La generació veterana. Hugo Henry Lara va néixer a Lima, la capital del Perú, viu a Barcelona des del 1965 i és el director del Seminario Permanente de Estudios Peruanos y Latinoamericanos. “Des d'aquí –explica Lara– les eleccions es viuen amb entusiasme, les agrupacions de peruans han fet molts actes i debats; molta gent les considera crucials, perquè el favorit, Ollanta Humala, defensa una política antisistema.” A banda d'això, els peruans, també a l'estranger, estan obligats a votar, cosa que, en molts casos, fa que augmenti l'interès per anar a votar. “El vot obligatori significa un preu molt gran, perquè la gent que no vota és multada, no poden fer cap tràmit administratiu i els que viuen fora tampoc no poden renovar el passaport.” A més, segons Lara, el problema principal que pateix el Perú és que la macroeconomia

favorable no s'ha traduït en millores socials. "No veig solucions als problemes del país en cap dels candidats. Al Perú manca un sentit més ètic de la política que eradiqui la corrupció." Hugo Henry Lara explica que els empresaris peruans viuen les eleccions com un veritable terratrèmol. "Humala no té una política definida, però la clau del seu èxit és que ha basat el seu programa en el rebuig al sistema. Els empresaris tenen por del que pugui fer, ja que un dels seus mentors és Hugo Chávez; tot i que jo no crec que si guanya vagi en contra dels empresaris." Respecte a l'intent de recuperació de la cultura i la identitat dels indígenes, Lara opina que ara la gent té més informació, s'adona de la realitat en què viu i això fa que es rebel·li. "Els oblidats i els marginats comencen a prendre consciència, a organitzar-se i a reivindicar els seus drets. L'indigenisme al Perú estava més avançat que a Bolívia, però Fujimori, en vuit anys al govern, va portar a terme una gran repressió contra els dirigents sindicals, els camperols i els indígenes. Tot i així, crec que l'indigenisme tindrà un gran paper al Perú a partir d'ara", opina Lara.

Catalans i integrats. Javier Castro va néixer a Lima, la capital del Perú, el 1962; viu a Barcelona des del 1986 i treballa de fisioterapeuta. Castro assegura que viu el procés electoral peruà

amb molt d'interès i que el segueix per Internet. "Tot i així —explica—, no podré votar, perquè en el darrer viatge que vaig fer al Perú em van robar el document d'identitat peruà i és molt complicat renovar-lo." A parer de Castro, el problema principal i més important que pateix el Perú és la corrupció. "El Perú era un país ric, però fa anys es va empobrir per culpa de la gent que es va endur molts diners per muntar negocis a l'estranger. Un altre problema que pateixen els peruans és que guanyen poc, i això fa que molts acabin delinquent", assegura Castro. Segons ell, no està

gens clar quin dels candidats a les eleccions generals podria enfrontar-se amb èxit a aquests problemes. "Alan García va ser president fa anys i va haver de fugir del país acusat de corrupció. Humala potser podria resoldre els problemes dels més desfavorits, però un país no pot estar completament al marge dels Estats Units, d'Europa i tampoc d'Espanya. El problema és que les empreses estrangeres pensen més en el seu negoci que a deixar beneficis al país", assegura. A banda, Castro, que parla un català excel·lent, veu amb bons ulls el moviment indigenista. "És la nostra cultura. Jo no parlo quítxua i me n'avergonyeixo. Em sento molt català i d'ençà que sóc a Catalunya he après a valorar els meus orígens. Quan estava al Perú m'adonava que tothom tractava els indígenes com una cosa menor. Els dirigents d'origen europeu van imposar la religió i la llengua als peruans. Espero que a partir d'ara això canviï", diu. Pel que fa a la seva relació amb els altres catalans, Javier Castro troba que la gent aquí és tancada però que s'obre a mesura que el nouvingut es dona a conèixer. "El problema —explica— és que hi ha joves, fills d'immigrants, que tenen una altra mena de comportament i els costa adaptar-se; potser per desconeixement del català. Crec que caldria procurar la integració d'aquests joves i evitar que aquí la situació no sigui semblant a la que es viu als Estats Units."

Xevi Camprubí

